

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 214/02-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Klučku a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej v konaní o sťažnosti Ing. D. Č., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., K., vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 17/96 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. D. Č. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 17/96 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 17/96 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. D. Č. priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 50 000,-- Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II je p o v i n n ý nahradiť Ing. D. Č. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia trovy konania vo výške 8 000,-- Sk (slovom osemtisíc slovenských korún) na účet advokáta JUDr. J. B., K.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 27. septembra 2002 doručené podanie Ing. D. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., K., označené ako „Ústavná sťažnosť vo veci porušenia ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom Okresného súdu Košice II“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ ním namieta zbytočné priet'ahy v konaní Okresného súdu Košice II sp. zn. 30 C 17/96 o jeho návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia), ktoré začalo 7. januára 1996 a do 27. septembra 2002 (do dňa podania jeho sťažnosti ústavnému súdu) nebolo stále skončené. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Dňa 07. 01. 1996 som podal Okresnému súdu Košice II návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia vo veci užívania osobného motorového vozidla a nakladanie s vkladmi v peňažnom ústave.

Okresný súd Košice II v zákonom stanovenej 30 dňovej lehote o návrhu na vydanie uvedeného predbežného opatrenia nerozhodol, preto dňa 07. 05. 1996 som podal sťažnosť na nečinnosť súdu. Listom zo dňa 28. 06. 1996 mi Okresný súd Košice II oznámil, že po prešetrení rozhodných skutočností došlo v konaní k priet'ahom a sťažnosť je dôvodná.

Dňa 03. 07. 1996 t. j. po 6 mesiacoch, okresný súd uznesením č. k. 30 C 17/96 rozhodol o návrhoch a vydal predbežné opatrenie vo veci užívania osobného motorového vozidla a zakázal nakladať odporkyni s vkladmi v peňažnom ústave. Zároveň uložil

peňažnému ústavu povinnosť nevyplatiť bez súhlasu súdu z predmetných účtov žiadne sumy. Navrhovateľovi bolo toto predbežné opatrenie doručené 17. 07. 1996, avšak okresný súd nedoručil toto predbežné opatrenie peňažnému ústavu. V dôsledku toho odporkyňa dňa 10. 07. 1996 po doručení predbežného opatrenia dňa 09. 07. 1996 vykonala z účtov výber a nakladala s finančnými prostriedkami, pretože peňažnému ústavu uznesenie súdu nebolo doručené, aj keď mu bola určená súdom konkrétna povinnosť.

Proti tomuto uzneseniu podala odporkyňa dňa 11. 07. 1996 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 11 Co 440/96 dňa 22. 05. 1997, ktoré mi bolo doručené dňa 26. 06. 1997.

Opätovne som dňa 29. 09. 1997 listom adresovaným okresnému súdu žiadal, aby okresný súd vo veci konal a upozorňoval som na prieťahy v konaní.

Od vydania predbežného opatrenia takmer 2 roky okresný súd vo veci meritórne nekonal a prvé pojednávanie bolo vytýčené až dňa 23. 06. 1998.

Uvedené pojednávanie bolo okresným súdom prerušené na 30 dní pre umožnenie uzavretia mimosúdnej dohody. Listom zo dňa 23. 07. 1998 som oznámil okresnému súdu, že k mimosúdnej dohode nedošlo a žiadal som pokračovať v konaní.

Ďalšie pojednávanie vo veci bolo vytýčené až na deň 02. 02. 1999, t. j. po 4 mesiacoch a ďalšie pojednávanie bolo uskutočnené dňa 10. 10. 2000 t. j. po 20 mesiacoch, kedy okresný súd vypočul svedkov vo veci.

Dňa 26. 01. 2000 som upozornil Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v Bratislave na prieťahy v konaní, ktoré postúpilo sťažnosť na priame vybavenie predsedovi Okresného súdu Košice II.

Okresný súd listom zo dňa 15. 03. 2000 mi oznámil, že po prešetrení stavu konania dospel k záveru, že sťažnosť nie je dôvodná, pretože je zabezpečená plynulosť konania.

Dňa 13. 01. 2000 som podal žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, o ktorej okresný súd do dnešného dňa nerozhodol.

Ďalšie pojednávanie vo veci bolo vytýčené na deň 02. 05. 2000, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodu práceneschopnosti predsedkyne senátu. Ďalšie pojednávanie bolo až dňa 10. 10. 2000, t. j. od 02. 02. 1999 do 10. 10. 2000 okresný súd vo veci nekonal. Ďalšie pojednávanie vytýčené na deň 06. 03. 2001 bolo telegraficky odročené z dôvodov práceneschopnosti sudkyne na 13. 03. 2001, kedy sa aj uskutočnilo.

Okresný súd dňa 31. 07. 2001 nariadil uznesením znalecké dokazovanie na ocenenie vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a zároveň uložil účastníkom konania zložiť preddavok na znalecké dokazovanie, aj keď som dňa 13. 01. 2000 žiadal okresný súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 03. 09. 2001 som podal odvolanie proti výroku uznesenia o povinnosti zložiť preddavok.

Dňa 12. 04. 2002 som nahliadol do súdneho spisu a zistil som, že okresný súd vo veci vôbec nekonal, nepredložil odvolaciemu súdu spis na rozhodnutie o odvolaní a nedoručil súdnym znalcom spisový materiál k podaniu znaleckých posudkov.

Vzhľadom k týmto skutočnostiam som toho názoru, že postupom Okresného súdu Košice II boli porušené moje práva zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení jeho protokolov, ktoré zaručujú ústavné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po vykonanom dokazovaní rozhodol takto:

„Ústavný súd vyslovuje, že právo Ing. D. Č. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, konaním Okresného súdu Košice II vedeným pod sp. zn. 30 C 17/96 bolo porušené.

Priznáva pre Ing. D. Č. primerané zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk, ktorú sumu je povinný Okresný súd Košice II zaplatiť do 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia so 17,6 % úrokom od prvého dňa nasledujúceho po nadobudnutí vykonateľnosti tohto nálezu.

Zakazuje sa Okresnému súdu Košice II v porušovaní ústavných práv Ing. D. Č. v budúcnosti a prikazuje sa Okresnému súdu Košice II konať vo veci sp. zn. 30 C 17/96 podľa § 6 O. s. p.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí a po zistení, že spĺňa všetky zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a že neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona ju 13. novembra 2002 prijal na ďalšie konanie.

K prijatej sťažnosti sa podľa § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril predseda Okresného súdu Košice II listom z 25. novembra 2002 (Spr. 1347/02), v ktorom uviedol:

„Návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov bol podaný na tunajšom súde dňa 8. 1. 1996 a pridelený do súdneho oddelenia JUDr. D. B., ktorá dňa 30. 1. 1996 dala príslušnej kancelárii pokyn pre predloženie spisu Krajskému súdu v Košiciach z dôvodu svojej zaujatosti vo veci. Krajskému súdu bol spis doručený dňa 27. 2. 1996. Dňa 16. 5. 1996 bol vrátený tunajšiemu súdu spolu s rozhodnutím, že JUDr. D. B. je vylúčená z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Podľa dokladu nachádzajúceho sa v spise bola vec opatrením predsedu súdu zo dňa 21. 5. 1996 pridelená do súdneho oddelenia JUDr. V. K., ktorá dňa 3. 7. 1996 o návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhodla.

Navrhované predbežné opatrenie teda skutočne nebolo vydané v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote, avšak vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti je zrejmé, že sa tak stalo aj z objektívnych príčin a obdobie od 27. 2. 1996 do 16. 5. 1996, kedy sa spis nachádzal na Krajskom súde v Košiciach, nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako priesťah spôsobený súdnymi osobami tunajšieho súdu.

V dôsledku odvolania odporkyne proti nariadeniu vyššie uvedeného predbežného opatrenia bol spis dňa 23. 8. 1996 opäť predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, odkiaľ bol spolu s rozhodnutím vrátený až 16. 6. 1997.

Obdobie od 23. 8. 1996 do 16. 6. 1997 preto taktiež nemožno hodnotiť ako priesťah prináležiaci súdnym osobám tunajšieho súdu.

Po vrátení spisu Krajským súdom v Košiciach bol konajúcou sudkyňou určený termín pojednávania na deň 2. 12. 1997. Toto pojednávanie bolo telegraficky zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne, ktorá v marci 1998 určila nový termín pojednávania na deň 23. 6. 1998.

Nie je teda pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že od vydania predbežného opatrenia tunajší súd vo veci 2 roky meritórne nekonal a prvé pojednávanie bolo vytýčené až na deň 23. 6. 1998, nakoľko podľa úradného záznamu nachádzajúceho sa v spise, sťažovateľ dňa

27. 10. 1997, kedy nahliadal do spisu, zbral termín pojednávania na deň 2. 12. 1997 na vedomie.

Práceschopnosť sudkyne, z dôvodu ktorej bolo pojednávanie odročené, nemožno podľa môjho názoru považovať za ňou spôsobený prieťah v konaní.

Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 23. 6. 1998 vyplýva, že účastníci konania požiadali o poskytnutie 30-dňovej lehoty za účelom pokusu o mimosúdnu dohodu.

Po oznámení sťažovateľa, že k dohode nedošlo, bol v októbri 1998 vytýčený termín pojednávania na deň 2. 2. 1999 a vykonané ďalšie úkony smerujúce k rozhodnutiu veci.

V apríli 1999 bol určený termín pojednávania na deň 2. 12. 1999. Toto pojednávanie bolo odročené z dôvodu práceschopnosti sudkyne, čo opäť nemožno považovať za ňou spôsobený prieťah v konaní.

V januári 2000 bol určený termín pojednávania na deň 2. 5. 2000, toto však bolo taktiež odročené pre práceschopnosť konajúcej sudkyne a termín ďalšieho pojednávania, ktoré sa uskutočnilo, bol vytýčený na 10. 10. 2000.

Vzhľadom na vyššie uvádzané termíny vytyčovaných pojednávanií je absurdné tvrdenie navrhovateľa, že v čase od 2. 2. 1999 do 10. 10. 2000 došlo k prieťahu v konaní, nakoľko sťažovateľ mal vedomosť o tom, že boli vytýčené ešte dve uvádzané pojednávania i o dôvode ich odročenia a keďže vo veci konajúca sudkyňa bola práceschopná, nemohla sa týchto pojednávanií zúčastniť a tento dôvod musí byť jednoznačne ospravedlniteľným dôvodom odročenia pojednávania.

V januári 2001 bolo určené pojednávanie na deň 6. 3. 2001 a z dôvodu práceschopnosti sudkyne bolo odročené na 13. 3. 2001.

Dňa 5. 4. 2001 požiadala konajúca sudkyňa o vypočutie svedkyne dožiadaným Okresným súdom v Spišskej Novej Vsi, ktorý spis s vybaveným dožiadanim vrátil tunajšiemu súdu dňa 12. 6. 2001.

Dňa 31. 7. 2001 bolo uznesením nariadené znalecké dokazovanie troma znalcami za účelom zistenia hodnoty vecí, ktoré tvoria predmet BSM. Zároveň súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa, ktorou žiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Nie je teda pravdivé jeho tvrdenie uvedené v sťažnosti o nerozhodnutí o tejto žiadosti do podania ústavnej sťažnosti.

Na základe vydaného uznesenia bol znalcom z odboru cestnej dopravy podaný dňa 8. 10. 2001 znalecký posudok, pre zaslanie ktorého účastníkom konania bol daný pokyn dňa 18. 1. 2002 a ku ktorému podal sťažovateľ vyjadrenie až dňa 19. 7. 2002 (jeho právnomu zástupcovi bol tento posudok doručený dňa 13. 3. 2002).

Keďže znalecké posudky ďalšími dvoma ustanovenými znalcami podané neboli, dňa 11. 11. 2002 ich podanie konajúca sudkyňa urgovala.

V tejto súvislosti poukazujem aj na skutočnosť, že JUDr. V. K., ktorej je predmetná vec pridelená, čerpala v dňoch 16. 7. – 2. 8. 2002 (14 dní) a 15. 8. – 4. 9. 2002 (13 dní) dovolenku a od 5. 9. 2002 do 31. 10. 2002 bola nepretržite práceneschopná a z tohto objektívneho dôvodu nemohla vo veci konať.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti som toho názoru, že lehoty, ktoré uplynuli medzi jednotlivými úkonmi, resp. pojednávaniami, sú primerané množstvu nevybavených vecí v súdnom oddelení JUDr. V. K., ktorých je 514.“

Keďže obaja účastníci konania súhlasili s upustením od ústneho pojednávania, ústavný súd vo veci sťažnosti sťažovateľa konal a rozhodol bez jeho nariadenia.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Sťažovateľ zároveň namietal porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie

veci bez zbytočných priet'ahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným... rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Preskúmaním doterajšieho konania pred Okresným súdom Košice II ústavný súd zistil nasledovné skutočnosti:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu Okresného súdu Košice II zistil, že v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 17/96 ide o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako aj o rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie sťažovateľa podľa § 102 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Ide o konanie, ktoré právne zložitú nie je, pričom aj metodika postupu všeobecného súdu je dostatočne jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou všeobecných súdov. Pre rozhodnutie súdu vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je potrebné predovšetkým určiť (stanoviť) okruh vecí tvoriacich jeho predmet, zistiť ich hodnotu ku dňu zániku manželstva a napokon rozhodnúť o jeho vyporiadaní (napríklad prikázaním veci do výlučného vlastníctva niektorého z manželov s finančným vyrovnaním zo strany druhého manžela). Pri oceňovaní vecí v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva ide spravidla o posúdenie skutočností, ktoré si vyžadujú odborné znalosti, a preto vyvstáva potreba ustanovenia znalca podľa § 127 OSP. Faktickú zložitosť veci nie je však ani v takomto konaní možné vylúčiť a môže byť vyvolaná počtom a povahou vecí tvoriacich predmet bezpodielového spoluvlastníctva súhlasným a/alebo nesúhlasným stanoviskom účastníkov

súčasného konania o veciach tvoriacich predmet bezpodielového spoluvlastníctva, ako aj potrebou znaleckého dokazovania ich hodnoty ku dňu zániku manželstva. Ani rozhodovanie o návrhu na predbežné opatrenie nie je vzhľadom na jeho povahu a účel možné považovať za právne alebo fakticky zložité. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzavrel, že pred Okresným súdom Košice II prebieha konanie, ktoré nemožno považovať ani za právne a ani fakticky mimoriadne zložité, takže pri jeho sústredenom postupe je možné rozhodnúť bez zbytočných prietáhov. Na právnu ani faktickú zložitost' veci vedenej pod sp. zn. 30 C 17/96 napokon nepoukázal ani Okresný súd Košice II vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 30 C 17/96, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd hodnotil postup sťažovateľa ako aktívny a súčinnosť, keďže sa riadne zúčastňoval nariadených pojednávaní, priebežne nahliadal do spisu (t. j. prejavoval záujem o priebeh konania) a v termínoch 7. mája 1996 a 26. januára 2000 sa sťažnosťou podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov domáhal urýchlenia konania vo svojej veci.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietáhom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného Okresného súdu Košice II vo veci sp. zn. 30 C 17/96. Ústavný súd v tejto súvislosti zistil, že v období od 8. januára 1996 do 23. júna 1998 sa Okresný súd Košice II vecou samou nezaoberal v dôsledku toho, že Krajský súd v Košiciach rozhodoval, či je zákonná sudkyňa vo veci sťažovateľa vylúčená, a tiež preto, že po rozhodnutí novej zákonnej sudkyne o predbežnom opatrení 3. júla 1996 bol spis (na základe odvolania odporkyne) postúpený Krajskému súdu v Košiciach, kde sa nachádzal až do 16. júna 1997. Prvé pojednávanie vo veci samej sa pred Okresným súdom Košice II preto uskutočnilo až 23. júna 1998.

Z predloženého súdneho spisu ústavný súd zistil, že sťažovateľ namietal zbytočné prietahy aj v rozhodovaní Okresného súdu Košice II o jeho návrhu na predbežné opatrenie v situácii, keď konanie o ňom už bolo ukončené (uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 13 Co 440/96 z 22. mája 1997). Keďže ústavný súd je oprávnený zaoberať sa sťažnosťou na prietahy v konaní vtedy, keď takéto konanie prebieha alebo ešte prebiehalo v okamihu podania sťažnosti ústavnému súdu, namietanými prietahmi v tejto časti konania sa nezaoberal. Ústavný súd však zistil, že v tomto období sa Okresný súd Košice II nezaoberal ani vecou samou bez toho, že by jeho postupu bola bránila zákonná prekážka, t. j. jeho postup nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa žiadnym zo spôsobov naznačeným pod bodom 1 tohto odôvodnenia. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že konanie a rozhodovanie odvolacieho súdu o odvolaní proti uzneseniu o uložení predbežného opatrenia nepredstavuje zákonnú prekážku postupu toho súdu, ktorý predbežné opatrenie vydal (§ 107 OSP).

Ďalšiu etapu konania pred Okresným súdom Košice II možno určiť termínmi od 23. júna 1998 do 7. marca 2001 a táto smerovala k zisteniu predmetu (okruhu) vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V uvedenom období bolo nariadených celkom šesť pojednávaní (2. decembra 1997, 23. júna 1998, 2. februára 1999, 28. apríla 1999, 2. mája 2000 a 10. októbra 2000), avšak uskutočnili sa iba tri z nich, a to 23. júna 1998, 2. februára 1999 a 10. októbra 2000. Ostatné boli odročené pre práceneschopnosť sudkyne. Ústavný súd v tejto súvislosti zistil, že prvé pojednávanie, ktoré sa týkalo vecí samej, t. j. smerovalo k zisteniu stavu vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, sa uskutočnilo až 23. júna 1998, teda až po dvoch rokoch a šiestich mesiacoch od podania návrhu sťažovateľa súdu. Ďalší postup súdu v uvedenom období zameraný na zistenie údajov na vkladných knižkách v označených peňažných ústavoch (stavy na účtoch), zadováženie a kompletizáciu dôkazov na zistenie týchto skutočností a na výsluchy svedkov možno v zásade hodnotiť ako zabezpečovanie podkladov nevyhnutných pre rozhodnutie súdu vo veci samej.

Tretie obdobie konania Okresného súdu Košice II možno určiť od 12. marca 2001 do súčasného obdobia a je charakterizované tak jeho snahou o dokompletizovanie rozsahu vecí

patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva, ako aj nariadením znaleckého dokazovania. V uvedenom období sa konalo jedno pojednávanie 13. marca 2001, na ktorom boli vypočutí svedkovia a nariadené znalecké dokazovanie. Dňa 31. júla 2001 súd ustanovil troch znalcov (z odboru stavebníctva – oceňovanie nehnuteľností, odboru oceňovania motorových vozidiel a odboru oceňovania hnutel'ných vecí) a uložil im vypracovanie znaleckých posudkov do 60 dní. Zatiaľ čo znalec na oceňovanie motorových vozidiel predložil súdu znalecký posudok 6. októbra 2001, ostatní znalci tak neurobili a súd nevyužil žiadne opatrenia podľa § 53 OSP, aby ich viedol k splneniu ich úlohy. Sudkyňa Okresného súdu Košice II dala až 11. novembra 2002, t. j. po roku, pokyn kancelárii, aby urgovala znalcov ohľadom podania ich posudkov, ako aj oznámenia, prečo doteraz znalecké posudky nepodali. Ústavný súd už judikoval, že „Všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu zákon na tento účel zveruje (vrátane poriadkových opatrení podľa § 53 OSP), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi“ (III. ÚS 111/01), v dôsledku čoho „Tolerovanie pasivity znalca... ústavný súd hodnotí ako súčasť postupu súdu, ktorý nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, t. j. taký, ktorý spôsobuje zbytočné prieťahy v konaní“ (II. ÚS 10/01). V dôsledku uvedeného ústavný súd vyhodnotil obdobie od októbra 2001 do novembra 2002 ako obdobie zbytočných prieťahov v konaní Okresného súdu Košice II.

Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že proces ohodnocovania majetku, ktorý tvorí predmet konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nie je doposiaľ skončený, keďže dožiadanim na Okresnom súde Košice II bolo 3. februára 2003 zistené, že 30. januára 2003 bol spis sp. zn. 30 C 17/96 zaslaný súdnej znalkyni Ing. M. D., znalkyni z odboru oceňovania hnutel'ných vecí na podanie znaleckého posudku.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že ani po siedmich rokoch od začatia konania vo veci sp. zn. 30 C 17/96 si Okresný súd Košice II nevytvoril podmienky na meritórne rozhodnutie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva z dôvodov, ktoré nemôžu ísť na ťarchu sťažovateľa. Z uvedených dôvodov preto rozhodol, že jeho doterajším postupom

došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal Okresnému súdu Košice II, aby vo veci sp. zn. 30 C 17/96 konal bez zbytočných prieťahov.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval finančné zadosťučinenie vo výške 200 000,-- Sk „so 17,6 % úrokom od prvého dňa nasledujúceho po nadobudnutí vykonateľnosti tohto nálezu“, pričom v doplnení svojej sťažnosti doručenom ústavnému súdu 3. decembra 2002 odôvodnil výšku požadovaného finančného zadosťučinenia takto:

„Sťažovateľ v uvedenom konaní sa domáhal vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorého predbežná hodnota len podľa odhadu sťažovateľa

predstavuje sumu okolo 2.000.000,- Sk. Nepochybne najväčšiu časť hodnoty masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov predstavujú vklady v peňažných ústavoch, a to 9.333,- USD, 35.566,- DM a hodnota nehnuteľností – garáž a záhrada s chatou. V dôsledku nečinnosti Okresného súdu Košice II, ako aj postupu v rozpore so zákonom pri vydávaní predbežného opatrenia bolo spôsobené to, že bývalá manželka sťažovateľa všetky finančné prostriedky na termínovaných účtoch v peňažných ústavoch získala do svojej dispozície a sťažovateľ ostal bez akýchkoľvek finančných prostriedkov na zabezpečenie svojho živobytia. V dôsledku všetkých týchto okolností, ktoré v značnej miere ovplyvnili jeho zdravotný stav, prekonal v júli 1999 infarkt, následkom čoho bol mu od 06. 10. 2000 priznaný čiastočný invalidný dôchodok v sume 3.204,- Sk. Od 01. 12. 1998 bol pre stratu zamestnania vedený v evidencii nezamestnaných a bola mu priznaná podpora v nezamestnanosti v sume 5.400,- Sk, ktorá uplynula 01. 12. 1999.

Je nesporné, že pri rýchлом vypořiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, by sťažovateľ nebol v takej životnej situácii v akej sa nachádza v súčasnosti. Neukončený súdny spor a prietahy v konaní zamedzujú sťažovateľovi disponovať s časťou svojho majetku, ktorého hodnota je pomerne vysoká, pričom sťažovateľ by mal možnosť riešiť svoju životnú situáciu. V súčasnosti býva v jednej izbe v trojizbovom byte spolu s bývalou manželkou, pretože bolo zrušené spoločné právo bývania. Za bývanie platí bývalej manželke 1.000,- Sk mesačne a keďže je bez finančných prostriedkov objektívne nemôže riešiť otázku svojho bývania. Jeho jediným príjmom je čiastočný invalidný dôchodok, ktorý nepostačuje ani na uspokojovanie základných životných potrieb.“

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal Okresnému súdu Košice II, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prietahov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva

sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci.

Vzhľadom na celkovú dobu konania Okresného súdu Košice II v konaní sp. zn. 30 C 17/96, berúc do úvahy, že sťažovateľ sa o predĺženie tejto doby zásadne nepričinil a zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu vrátane pozície sťažovateľa sprevádzanej pocitom neistoty, utrpenia a krivdy, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 50 000,-- Sk za primerané finančné zadost'účinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. B., ktoré vyčíslil sumou 8 000,-- Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2001, ktorá bola 11 963,-- Sk. Náhrada bola priznaná za dva úkony po 3 900,-- Sk a po 100,-- Sk režijný paušál.

Náhradu trov konania je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2003